

HALK KÜTÜPHANELERİNDE HALKLA İLİŞKİLER VE NARLIDERE İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ ÖRNEĞİ

Mehmet Ali AKKAYA

mali7akkaya@gmail.com.tr

GİRİŞ

Popüler ifadeyle "bilgi çağı" olarak tanımlanan günümüzde, hemen her şey bilgi ile ilişkilendirilerek anlam kazanmakta ve "güç" unsuruna dönüşmektedir. Yaşamın her anında belirleyici olan bu etkileşimde temel rol oynaması beklenen dinamiklerden biri de kütüphanelerdir. Bireysel ve toplumsal bilgi kullanımına doğrudan katkı sağlayan ve hizmet verdiği kitlenin çeşitliliği ile diğer kütüphane türlerinden ayrılan **halk kütüphaneleri**, bu yönüyle birey ve toplumun bilgi kullanımı konusunda ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Halkla ilişkilerse, halk kütüphanelerinin varlık sebeplerini anlamlandırma ve varoluş amaçları doğrultusunda hizmet sunabilmelerindeki temel dayanaklardan biridir. Başka bir ifade ile halkla ilişkiler, kütüphanelerin kendilerini kullanıcılarına ifade edebilmelerinin en etkili yoludur.

AMAÇ VE YÖNTEM

Halkla ilişkiler kavramının halk kütüphanelerindeki yeri ve önemi, pek çok bilimsel araştırmaya konu olmuştur. Genelden özele farklı disiplinlerin farklı kapsama alanlarında örnekleri olan ilişkilendirmesinden hareketle, **Narlıdere İlçe Halk Kütüphanesinin halkla ilişkiler açısından bulunduğu noktayı tüm boyutlarıyla ortaya koymak ve halkla ilişkiler uygulamalarında sistematikleşme sürecini irdelemek**, bu çalışmanın temel amacıdır.

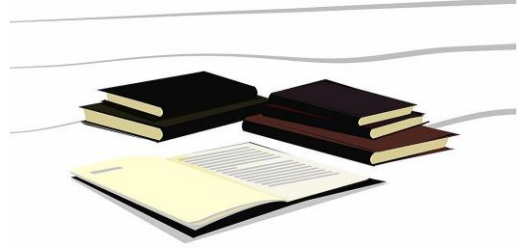
Çalışmada temel kavramları değerlendirmede betimleme yöntemi kullanılmış, Narlıdere İlçe Halk Kütüphanesinin halkla ilişkiler uygulamalarının serimlenmesi içinse, görüşme ve gözlem tekniklerinden yararlanılmıştır.

BULGULAR VE ANALİZ

Halk kütüphanesinin 2000 yılında kullanıcıyla bulunduğu Narlıdere, İzmir'in merkez ilçelerinden biridir ve Türkiye İstatistik Kurumunun son verilere göre 72.832 nüfusa sahiptir. 10 ilköğretim okulunun ve biri özel 5 lisenin bulunduğu ilçenin okur yazar oranı %93'dür. 4703 ilköğretim, 1597 lise öğrencisinin bulunduğu ilçede Türkiye ortalamasının üstünde toplumsal sınıf farklılıkları vardır. Var olan sosyal yapıyı bire bir yaşayan halk kütüphanesinin uzman kütüphanecisi yoktur. Bu zayıf gerek teknik hizmetlerde, gerek kullanıcı hizmetlerinde, gerekse halkla ilişkiler uygulamalarında belirgin şekilde hissedilmektedir. 2011 yılı içinde, başlıkların dışında kütüphaneye yeni kitap girişinin olmaması, kütüphane dermesinin konu zenginliği ve güncellik konusunda sorunları olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte yeterli ve düzenli olmayan bütçe, kütüphanenin her açıdan en temel sorunu olarak hissedilmektedir.

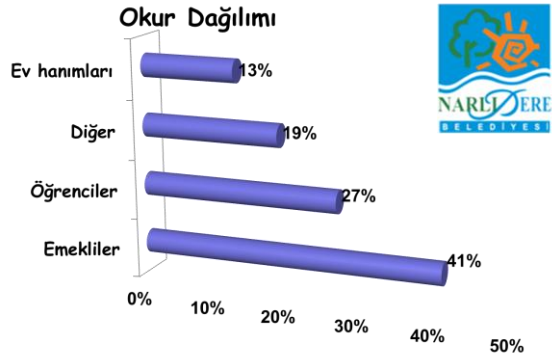
Yıllara Göre Kütüphane Verileri

Yıllar	Derme Sayısı	Okuyucu Sayısı	Kayıtlı Üye Sayısı	Ödünç Verilen Kitap Sayısı
2000	2798	2498	67	313
2001	3371	2857	113	684
2002	3909	3311	159	907
2003	4398	3256	191	890
2004	4665	3749	287	1641
2005	4876	3944	343	1875
2006	4997	4567	395	2044
2007	5114	4418	436	2496
2008	5352	4690	482	2912
2009	5617	5002	548	3458
2010	6991	5213	570	3769
2011	7163	5785	607	3917

SONUÇ

12 yıllık bir geçmişi bulunan ve bu sürenin önemli bir kısmını "bilgi çağında kütüphanelere ne gerek var, kütüphaneler devlet için geri dönüşü olmayan harcama kalemleri" görüşünü açıkça dile getiren yöneticiler tarafından idare edilen Narlıdere İlçe Halk Kütüphanesi bina, derme, bütçe ve personel bakımından tatminden uzak koşullarda hizmet vermektedir. Daha planlama sürecinde sıkıntılı olan alanlardan biri de halkla ilişkiler uygulamalarıdır. Yüz yüze görüşme dışında hiçbir halkla ilişkiler aracının etkin ve sistematik olarak kullanılmadığı kütüphanede, bu durumun asıl nedeni olarak da bütçe yetersizliği ön plana çıkmaktadır. Buna karşın, kütüphanede büyük bütçeler gerektirmeyen istek/şikayet kutusunun ya da defterinin dahi bulunmaması, her şeyden önce personelin halkla ilişkiler ve önemi konusunda bilinçlenmesi gerektiğinin çarpıcı kanıtıdır. Kütüphane çalışanlarının bu konuda eğitim ve gelişime açık olmaları ise, gelecek için en önemli umut kaynağıdır.

ÖNERİLER

"Acaba yarını görebilecek miyiz?" belirsizliğinden son birkaç yılda kurtulabilen kütüphane personelinin halkla ilişkilerin önemini doğru anlaması ve bu konuda bilinçlenmesi, Narlıdere İlçe Halk Kütüphanesinde sistematik halkla ilişkiler uygulamasına başlanması için ön koşuldur.

Kısıtlı olmasına karşın, bütçeden halkla ilişkiler uygulamaları için düzenli bir harcama kalemi ayrılmalıdır. Kütüphane için bir web adresi oluşturulmalı, web adresi ile hemen hiç bilinmeyen e-posta adreslerinin bilinirliği için yerel yönetimden ve basından destek sağlanmalıdır.

Kütüphane dermesinin zengin ve güncel olması sürekli canlı tutulmalı, zengin ve güncel dermenin kullanıcıyı kütüphaneye çeken en önemli etkenlerden biri olduğu gerçeği ile bu konuda planlama yapılmalıdır.

Başta istek/şikayet kutusu ya da defteri olmak üzere, duyuru panosu, afiş, pankart, el ilanı, broşür gibi daha az maliyetli halkla ilişkiler araçları kullanılmalı, bu konuda yerel yöneticilerden ve diğer kamu ve sivil toplum kuruluşlarından destek alınmaya çalışılmalıdır.